

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 644/2014
10.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене В.И. из Т., коју заступа М.А., адвокат из Н.С., против туженог-противтужиоца В.Т. из Т., кога заступа К.Ј., адвокат из Т., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле-противтужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4133/13 од 04.02.2014. године, у седници већа одржаној 10.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧУЈУ пресуда Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Темерину П 7962/10 од 10.04.2013. године у делу става првог изреке и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 4133/13 од 04.02.2014. године у делу којим је потврђен наведени део првостепене пресуде и утврђује се да је тужилца В.И. из Т. власник $\frac{1}{2}$ покретних ствари: трпезаријски сто браон боје са шест столица, стаклена трпезаријска витрина браон боје, угаона гарнитура браон боје, регал ормар браон боје, две фотеле и табуре браон боје, две фотеле браон боје са уздужним штрафтама, фрижидер марке „Ободин“, замрзивач беле боје, електрични шпорет „Горење“, веш машина беле боје и усисивач марке „Слобода“, што је тужени В.Т. из Т. дужан да призна и да тужилци наведене покретне ствари преда у судржавину, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, док се у преосталом делу ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4133/13 од 04.02.2014. године **ОДБИЈА као неоснована.**

Свака страна сноси своје трошкове ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Темерину П 7962/10 од 10.04.2013. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила утврђење искључивог права својине на следећим покретним стварима : трпезаријски сто браон боје са шест столица, стаклена трпезаријска витрина браон боје, угаона гарнитура браон боје, регал ормар браон боје, две фотеле и табуре браон боје, две фотеле браон боје са уздужним штрафтама, фрижидер марке „Ободин“, замрзивач беле боје, електрични шпорет „Горење“, веш машина беле боје, усисивач марке „Слобода“, што би тужени био дужан да призна и да наведене ствари у року од 15 дана

тужиљи преда под претњом извршења, као и у делу којим је тужиља тражила да се утврди да јој по основу брачне тековине припадају износи од 4.020.973,20 динара, 2.187.240,00 динара, 1.932.215,76 динара, 1.416.960,00 динара, 374.173,90 динара, 575.222,55 динара, 2.743.524,00 динара и 837.000,00 динара, што представља половину вредности продатог комбајна, што би тужени био дужан да призна и да утврђене износе исплати тужиљи. Ставом другим изреке одбијен је и противтужбени захтев којим је тражено да се тужиља обавезе да туженом на име стицања без основа на име половине вредности пољопривредног земљишта к.п... и к.п. ... К.О. Т. исплати износ од 2.500.000,00 динара, а на име $\frac{1}{2}$ прихода стеченог коришћењем предметних парцела почев од економске 2000./2001. године, закључно са економском 2011./2012. годином, у износу од 1.223.414,60 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, као и да се тужиља обавезе да туженом исплати половину прихода које је остварила издавањем сале за свечаности у закуп за период од 2000. закључно са 2012. годином, у укупном износу од 1.579.014,96 динара, са законском затезном каматом на појединачне износе наведене у изреци, почев од првог дана првог месеца наредне године за претходну годину, те којим је тражено да му тужиља накнади парничне трошкове, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 4133/13 од 04.02.2014. године, ставом првим изреке делимично усвојио жалбу тужиље и преиначио пресуду Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Темерину П 7962/10 од 10.04.2013. године, тако што је утврдио да тужиљи на основу брачне тековине припада 3.836,32 евра, што представља половину вредности комбајна, а што је тужени дужан да призна и да утврђени износ тужиљи исплати у динарској противвредности, према средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, док је у преосталом делу жалба тужиље, као и жалба туженог одбијена као неоснована и првостепена пресуда је у побијаном непреиначеном делу потврђена. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара, а ставом трећим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права, као и из разлога прописаних чланом 395. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14).

Апелациони суд у Новом Саду је решењем РЗ 99/14 од 07.05.2014. године предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде тог суда Гж 4133/13 од 04.02.2014. године, као изузетно дозвољеној.

Врховни касациони суд је оценио да нема разлога да се о ревизији тужиље одлучује као о изузетно дозвољеној. Наиме, преиначеном тужбом тужиља је тражила утврђење права својине и предају у искључиву државину покретних

ствари наведених у изреци, као и исплату износа од укупно 14.087.309,41 динара, који је према средњем курсу НБС од 111,46 динара за 1 евро на дан преиначења 27.02.2013. године, одговарао противвредности од 126.388,87 евра. Другостепеном пресудом је делимично уважена жалба тужиље и преиначена првостепена пресуда тако што је тужени обавезан да тужиљи исплати износ од 3.836,32 евра, док је у преосталом делу тужбени захтев за утврђење и предају ствари и исплату новчаног износа правноснажно одбијен као неоснован. Тужена ревизијом побија другостепену пресуду у преосталом одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву, па је, према вредности предмета спора побијаног дела, који очигледно прелази вредносни цензус за изјављивање ревизије од 100.000 евра из члана 394. став 2 ЗПП, Врховни касациони суд утврдио да је у конкретном случају ревизија дозвољена.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04, 111/09), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су бивши супружници, који су брак закључили ... године. Брак странака је правноснажно разведен године. У браку је рођено двоје заједничке, сада пунолетне деце – син Р.1 и ћерка Р.2. Током трајања заједнице живота у браку, странке су куповином и градњом стекле непокретну имовину – кућу у улици број ... у Т. и кућу у улици ... број ..., такође у Т.. Уз кућу у улици ... број ... саграђени су помоћни објекти за узгој стоке и товних пилића, а уз кућу кућни број дограђена је сала за издавање, са капацитетом од ... гостију. За време градње, странке су такође обрађивале пољопривредно земљиште које су добили од својих родитеља, гајили су и стоку, краве, бикове и свиње и на тај начин су остваривали приходе. Тужиља се старала о заједничком домаћинству, а када је тужени био одсутан, она се старала и о пољопривредном имању, односно о пословима везаним за гајење стоке и обраду земљишта. Супружници су обрађивали и пољопривредно земљиште које је било власништво тужиљине тетке М.О., као и земљиште на којем је тетка имала право плодуживања, убирале приходе са земљишта, а додатне приходе остварили су и продајом старе теткине куће, која се такође налазила у улици ... број За време трајања брака тужиља и тужени су стекли својину и на породичној кући у М., а тамо су се такође бавили пољопривредом тако што су обрађивали земљиште које су претходно узимали у закуп. У браку странака заједничким радом је стечена и пољопривредна механизација – машине и алатке које су странке користиле ради обављања пољопривредних радова, као и покретне ствари које су предмет тужбеног захтева. По престанку заједнице живота, тужени је уговорима о поклону закљученим пре покретања ове парнице свој сувласнички удео од $\frac{1}{2}$ на породичној стамбеној згради са салом за издавање у улици ... број поконио заједничкој ћерки парничних странака Б.Р., а сувласнички удео од $\frac{1}{2}$ на породичној стамбеној згради са помоћним објектима у улици ... број ... поконио је сину В.Р., задржавши за себе право плодуживања на поклоњеном делу ових непокретности. Од престанка

заједнице живота странака, тужиља живи у кући у улици ... број ... и са ћерком убире приходе од сале за издавање, а тужени живи у кући у улици ... број

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права садржаног у одредбама члана 171. и 180. Породичног закона Републике Србије закључили да у конкретном случају нема разлога за одступање од законске претпоставке о једнакости удела супружника на заједничкој имовини стеченој у браку, те да тужена није доказала да покретне ствари описане у изреци представљају њену посебну имовину. Међутим, код правилно утврђене чињенице да спорне покретне ствари представљају заједничку својину бивших супружника, нижестепени судови су погрешном применом материјалног права у наведеном делу одбили тужбени захтев у целости као неоснован. Наиме, у захтеву за утврђење права својине на целој ствари и предају ствари у искључиву државину садржан је и захтев за утврђење права својине на делу ствари и предају у судржавину, па се ревизијом основано указује да је, у ситуацији када је суд утврдио да спорне ствари представљају заједничку имовину и да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, тужбени захтев морао бити делимично усвојен. Тужиља, у смислу члана 14. Закона о основама својинскоправних односа, као сувласник има право да ствар држи и да се њоме користи заједно са осталим сувласницима, сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника. Сувласници се у односу на целу ствар појављују као судржаоци, у смислу члана 70. став 4. истог закона, па када један од сувласника држи сувласничку ствар, други сувласник не може тражити да му се цела сувласничка ствар преда у искључиву државину (јер би се овим једна искључива државина заменила другом), али може тражити да му се ствар преда у судржавину. Имајући у виду наведено, нижестепене пресуде су ради правилне примене материјалног права преиначене делимичним усвајањем тужбеног захтева за утврђење права својине са $\frac{1}{2}$ идеалних делова на покретним стварима и обавезивањем туженог да описане ствари тужиљи, као сувласнику, преда у судржавину.

У преосталом делу, тужбени захтев за исплату новчаног износа од 2.743.524,00 динара на име коришћења пољопривредних машина и алатки које су заједничка својина, износа од 1.416.960,00 динара на име коришћења камиона од шест тона, 2.187.240,00 динара на име прихода од узгоја стоке и износа од 1.932.215,76 динара на име прихода од изгоја товних пилића је правилно одбијен као неоснован. Нижестепени судови правилно закључују да тужиља нема право на половину новчаних прихода који би се могли остварити употребом ствари у сусвојинском режиму, имајући у виду да након престанка заједнице живота, није на било који начин захтевала од туженог да јој омогући вршење сувласничких овлашћења, нити се тужени овоме противио. У ситуацији када један од сувласника не тражи од другог сувласника да му овај омогући вршење права, односно када се својевољно својим правом не користи, тужени као други сувласник није у обавези да, сходно члану 210. Закона о облигационим односима, тужиљи накнади вредност постигнуте користи. Тужени није несавестан, јер није био у обавези да тужиљу позива на вршење свог права и да јој активно нуди судржавину, јер се у пасивном понашању сувласника-недржаоца манифестује воља да ствар не користи, па самим тим право употребе ствари аутоматски прелази на другог сувласника, који се већ налази у државини ствари. Тужиља је

имала могућност да захтева уређење коришћења или деобу заједничке ствари, што према утврђеним чињеницама, она није учинила, па нема право на накнаду од другог сувласника, који је ствар користио. Стога је у наведеном делу тужбени захтев правилно одбијен као неоснован, а за своју одлуку нижестепени судови су дали јасне и потпуне разлоге, које као правилне прихвата и ревизијски суд.

Тужилца нема право ни на исплату износа од 4.020.973,20 динара, који би према наводима тужилце, представљао добит коју би тужилца остварила да је након престанка брачне заједнице наставила да обрађује земљиште које су супружници закупили у М., имајући у виду да након престанка заједнице живота није учествовала у обрађивању земљишта, нити овај износ представља приход добијен коришћењем заједничке имовине парничних странака. Неоснован је и захтев за исплату новчаног износа на име номиналне вредности пољопривредних машина и алатки од 374.173,90 динара и 575.222,55 динара, имајући у виду да је током поступка утврђено да се ради о заједничкој имовини парничних странака, која се у смислу члана 177. Породичног закона, дели тако што се утврђују удели супружника на свим стварима и правима из заједничке имовине, за које уделе важи претпоставка једнакости. Тужилца би имала право да на спорним покретним стварима тражи утврђење сувласничког удела и деобу, али не и исплату њихове новчане противвредности, обзиром да током поступка није утврђено да су наведене покретне ствари у међувремену отуђене. Стога је и у наведеном делу ревизија одбијена као неоснована.

Из наведених разлога, применом члана 405. став 1. и 407. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Делимично преиначење нижестепених пресуда није битно утицало на успех странака у спору, нити су овим тужилци проузроковани посебни трошкови, због чега је применом члана 161. став 1. и 2. у вези члана 149. став 2. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић, с.р.**